

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100471

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-01-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Піканова Наталія Володимирівна

2. Pikanova Nataliia V.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 016

Назва наукової спеціальності: Спеціальна освіта

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 25-01-2022

Спеціальність за освітою: Корекційна освіта

Місце роботи здобувача: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "МР. ЛІДЕР ГЛОБАЛ"

Код за ЄДРПОУ: 43292566

Місцезнаходження: вул. Деміївська 18, м. Київ, 03039, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.450.005

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлинського, буд. 9, м. Київ, 04060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлинського, буд. 9, м. Київ, 04060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 14.29.29

Тема дисертації:

1. ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛІЗОВАНОСТІ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ
2. Formation of socialization in older preschoolers with general speech underdevelopment in an inclusive group

Реферат:

1. Піканова Н.В. Формування соціалізованості у старших дошкільників із загальним недорозвитком мовлення в умовах інклюзивної групи. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 016 спеціальна освіта. – Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка, Київ 2022. У дисертації вперше здійснено теоретичне узагальнення та наукове вирішення проблеми соціалізованості дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення (ЗНМ) в інклюзивних групах закладів дошкільної освіти. Натепер в Україні традиційна освіта і практика проходять стан свого переформатування, розгортається організація навчально-виховного процесу в інклюзивному середовищі на засадах дитиноцентризму та особистісно орієнтованого навчання і виховання, використання педагогічних технологій, вироблення стратегії взаємодії всіх дорослих

(педагогів, батьків) з орієнтацією на потреби дітей в інклюзивних закладах освіти. Провідним завданням сучасної педагогічної науки стала підготовка особистості до життя в соціумі, орієнтована на створення повноцінної взаємодії дітей з особливими освітніми потребами з соціальним оточенням. Відтак, на сучасному етапі розвитку інклюзивної освіти набувають усе більшого поширення інноваційні технології, спрямовані не лише на підвищення ефективності навчально-виховного процесу, алей підготовку дитини до повноцінного життя в соціумі, її соціалізацію та інтеграцію. Спираючись на результати теоретичного аналізу, зокрема педагогічних, психологічних, соціологічних підходів, вікових особливостей соціального розвитку дитини, з'ясовано структуру феномену «соціалізованість особистості» стосовно дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення, визначено в його структурі рефлексійний та ресурсний компоненти. Визначено сутність педагогічного впливу, який представлено нами у вигляді педагогічної технології прямого та опосередкованого впливу на формування соціалізованості у старших дошкільників із загальним недорозвитком мовлення в умовах інклюзивної групи. Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що вперше: – обґрунтовано та розроблено теоретичну модель соціалізованості у старших дошкільників із ЗНМ; – виділено показники й рівні сформованості соціалізованості в означеній категорії дітей; – обґрунтовано потенціал педагогічної компетентності фахівців інклюзивних груп закладів дошкільної освіти; – науково обґрунтовано теоретико-методичні основи формування соціалізованості у старших дошкільників із ЗНМ; – визначено зміст та методи реалізації педагогічного впливу на дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ; – обґрунтовано та розроблено технологію прямого та опосередкованого впливу на формування соціалізованості у старших дошкільників із ЗНМ в інклюзивних групах закладів дошкільної освіти; поглиблено та уточнено: – сутність понять «соціалізація» і «соціалізованість», поняття «педагогічна компетентність»; подальшого розвитку набули: – положення спеціальної освіти про те, що сформованість соціалізованості є результатом успішної соціалізації, соціальної адаптації та, в кінцевому результаті, соціальної інтеграції дитини у соціум; удосконалено: – зміст, прийоми та засоби формування соціалізованості у старших дошкільників із ЗНМ. Практичне значення дисертаційного дослідження полягає у: – розробленні діагностичного комплексу, який може бути використаний педагогами у закладах дошкільної освіти або спеціалістами реабілітаційних центрів в системі корекційно-виховної роботи зі старшими дошкільниками з ООП; – розробленні, апробації та впровадженні у практику роботи інклюзивних груп закладів дошкільної освіти та реабілітаційних центрів педагогічної технології прямого та опосередкованого впливу на формування соціалізованості у старших дошкільників із ЗНМ, яка може використовуватись як цілісно, так і окремо в якості самодостатніх технологій; – розробленні зміст, прийоми та засоби методичного забезпечення прямого впливу на формування навичок соціалізованості можуть бути використані дефектологами, вихователями, помічниками вихователів в інклюзивних групах закладів дошкільної освіти, а також у реабілітаційних центрах; – можливості використання матеріалів дисертаційного дослідження у процесі проведення курсів перепідготовки педагогів, підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, дефектологів, укладанні навчально-методичних посібників. Ключові слова: інклюзивна освіта, діти з особливими освітніми потребами, старші дошкільники із загальним недорозвитком мовлення, соціалізованість, педагогічна компетентність, педагогічний вплив, педагогічна технологія прямого та опосередкованого впливу, інклюзивна група.

2. Pikanova N.V. Formation of socialization in older preschoolers with general speech underdevelopment in an inclusive group. – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript. The dissertation on competition of a scientific degree of the doctor of philosophy on a specialty 016 special education. – Mykola Yarmachenko Institute of Special Pedagogy and Psychology, Kyiv 2022. In the dissertation for the first time the theoretical generalization and the scientific decision of a problem of socialization of children of senior preschool age with the general underdevelopment of speech (ZNM) in inclusive groups of establishments of preschool education is carried out. At present, traditional education and practice in Ukraine are undergoing a state of reformatting, the organization of the educational process in an inclusive environment on the basis of child-centeredness and personality-oriented learning and education, the use of pedagogical technologies, developing a strategy of interaction of all adults (teachers, parents) in inclusive educational institutions. The leading task of modern pedagogical science has been

the preparation of the individual for life in society, focused on creating full interaction of children with special educational needs with the social environment. Thus, at the present stage of development of inclusive education, innovative technologies are becoming more widespread, aimed not only at improving the efficiency of the educational process, but also preparing the child for a full life in society, its socialization and integration. Based on the results of theoretical analysis, including pedagogical, psychological, sociological approaches, age features of social development of the child, the structure of the phenomenon of "socialization of personality" in relation to older preschool children with general speech underdevelopment, identified in its structure reflective and resource components. The essence of pedagogical influence is defined, which we present in the form of pedagogical technology of direct and indirect influence on the formation of socialization in older preschoolers with general speech underdevelopment in an inclusive group. The scientific novelty of the results is that for the first time - substantiated and developed a theoretical model of socialization in older preschoolers with ASD; - indicators and levels of formation of socialization in the specified category of children are allocated; - the potential of pedagogical competence of specialists of inclusive groups of preschool education institutions is substantiated; - scientifically substantiated theoretical and methodological foundations of socialization in older preschoolers with ASD; - the content and methods of realization of pedagogical influence on children of senior preschool age with ZNM are defined; - substantiated and developed the technology of direct and indirect influence on the formation of socialization in senior preschoolers with ASD in inclusive groups of preschool education institutions; in-depth and clarified: - the essence of the concept of "pedagogical competence", the concept of "socialization" and "socialization"; further development were: - the provision of special education that the formation of socialization is the result of successful, social adaptation and, ultimately, the social integration of the child into society; improved: - content and methods of formation of socialization in older preschoolers with general speech underdevelopment. The practical significance of the dissertation research is: - development of a diagnostic complex that can be used by teachers in preschool education institutions or specialists of rehabilitation centers in the system of correctional and educational work with senior preschoolers with PDO; - development, testing and implementation of inclusive groups of preschool education institutions and rehabilitation centers of pedagogical technology of direct and indirect influence on the formation of socialization in older preschoolers with ASD, which can be used as a whole or separately as self-sufficient technologies; - developed content, techniques and tools for methodological support of direct influence on the formation of socialization skills can be used by special educators, educators, assistant educators in inclusive groups of preschool education institutions, as well as in rehabilitation centers; - the possibility of using the materials of dissertation research in the process of retraining courses for teachers, advanced training of teachers, speech pathologists, compiling teaching aids. Key words: inclusive education, children with special needs, senior preschoolers with general speech underdevelopment, socialization, pedagogical competence, pedagogical influence, pedagogical technology of direct and indirect influence, inclusive group.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Омельченко Ірина Миколаївна
2. Omelchenko Iryna Mykolayivna

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гончарук Наталія Миколаївна
2. Honcharuk Nataliia M.

Кваліфікація: к. психол. н., 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дмитрієва Ірина Володимирівна
2. Dmytriieva Iryna Volodymyrivna

Кваліфікація: д.пед.н., 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Засенко В'ячеслав Васильович

2. Zasenko Vyacheslav Vasylievych

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костенко Тетяна Миколаївна

2. Kostenko Tatiana Mykolayivna

Кваліфікація: к. психол. н., 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кульбіда Світлана Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кульбіда Світлана Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.